

© КОЛЕКТИВ АВТОРІВ, 2013

Ю.В. Вороненко, І.С. Зозуля, А.Л. Косаковський,  
Р.В. Сулік, О.В. Клименко, Р.І. Гош, О.Є. Смаглюк

## НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ АКАДЕМІЇ

Національна медична академія післядипломної освіти  
імені П.Л.Шупика

**Мета.** Описати нормативно-правові документи, що регламентують роботу молодих вчених, зробити аналіз кількості молодих вчених академії впродовж трьох років та висвітлити роботу Ради молодих вчених академії.

**Результати.** Описані заходи Уряду України щодо підтримки молодих вчених. Проведено аналіз кількісного складу молодих учених по Інститутах і факультетах академії. Результати досліджень дозволили виявити певні закономірності. Вивчена динаміка зміни кількості молодих учених впродовж трьох останніх років. Детально вивчена і висвітлена робота Ради молодих учених академії.

**Ключові слова:** молоді вчені, нормативно-правові документи, інститути, факультети, НМАПО, кількість/динаміка.

Активна та ініціативна молодь – потужний ресурс для розвитку будь-якої держави, рушійна сила сучасного суспільства. Величезну перевагу має та країна, в якій роблять ставку на молодих людей, тим більше на тих, хто пов'язав своє життя з наукою. На цьому наголосила Міністр охорони здоров'я України Раїса Богатирьова, виступаючи на Конференції молодих вчених, присвяченій 20-річчю Національної академії медичних наук України, яка відбулася 5 березня 2013 року за підтримки НАМН та МОЗ України.

Міністр також зазначила, що з 66 грантів Президента України для підтримки наукових досліджень молодих вчених на 2012 рік майже чверть було надано спеціалістам, що представляють медичну науку. Премію Президента України для молодих вчених за розробку новаторських підходів до уражень хребта отримав Юрій Педаченко – асистент кафедри нейрохірургії Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика. Нам дуже приємно, що молодий вчений академії отримав грант Президента України.

За словами Раїси Богатирьової, активне залучення молоді до дослідницької роботи, створення умов для практичного втілення свіжих, оригінальних ідей молодих науковців – один з головних напрямів державної політики у науково-дослідній сфері.

Президент НАМН України, академік НАМН України А. М. Сердюк у своїй вітальній промові наголосив на тому, що організація цієї конференції було не випадковим, а закономірним і необхідним етапом у розвитку вітчизняної медичної науки. В рік, який рішенням ЮНЕСКО і Верховної ради визначено «Роком Амосова – видатного вченого і хірурга, біокібернетика, мислителя і письменника». А. М. Сердюк навів одне з правил успіху для молоді, яке свого часу виголосив Білл Гейтс: «...В житті доводиться багато часу проводити не в кав'ярні, а на робочому місці...». Академік А.М. Сердюк висловив прекрасні слова: «Наука надто чутлива галузь! Вона чітко і

швидко реагує на відношення суспільства до неї. У вченого має бути перспектива, а в наукових здобутках повинна потребувати сама держава».

Згідно Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні (2998-12)» про надання молодим вченим, які працюють у державних наукових установах і вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації, та їх сім'ям пільг, передбачених статтею 10 Закону України. Цей факт та інші свідчать про турботу, яку приділяє Уряд розвитку творчої молоді вчених.

Слід згадати про додаткові заходи Уряду щодо підтримки молодих вчених.

1. Це є щорічний грант Президента України для підтримки наукових досліджень молодих вчених:

- докторів наук (до 35 років) – 7 грантів по 90 тис. грн. кожний;
- докторантів (до 33 років) – 20 грантів по 75 тис. грн. кожний;
- кандидатів наук (до 30 років) – 50 грантів по 50 тис. грн. кожний.

2. Установлена щорічна премія Президента України для молодих вчених галузевих академій наук, державних наукових установ та вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, присудження яких здійснюється відповідно до Положення про щорічну премію Президента України для молодих вчених, затвердженого Указом Президента України від 12 червня 2000 р. №779 (779/2000) (зі змінами внесеними Указом від 21 лютого 2001 року № 104 (104/2001). Частина перша статті 2 зі змінами внесеними згідно Указом Президента №253 (253/2003) від 24.03.2003 р.). Так, у 2012 році премію Президента України отримав Остапчук Р.М. (кафедра ортопедії і травматології №1).

3. Кабінетом Міністрів України розроблене положення про надання грантів Президента України для молодих вчених. Премію Кабінету Міністрів України у 2012 році отримали 2 молодих вчених академії: Корженевський Ю.А. (неврологія №2) і Бусигіна О.С. (сімейна медицина).

4. Міністерство освіти і науки, молоді і спорту України за дорученням Президента України, має забезпечити проведення, починаючи з 2003 року, Державним фондом фундаментальних досліджень конкурсу наукових проєктів молодих вчених.

5. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, що мають у своєму підпорядкуванні наукові установи та вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації, Національній академії наук України та галузевим академіям наук:

- а) постійно вживати заходи для виявлення перспективи використання здібностей молодих вчених, стимулювати підвищення їх професійного рівня;
- б) з 2003 року, поновлена діяльність Ради молодих вчених і спеціалістів та сприяння їх роботі.

Премію НАН України імені М.С.Грушевського отримали співробітники академії: Вербицький І.В. (кафедра медицини невідкладних станів), Оснач Р.Г. (кафедра ортопедичної стоматології).

Президент Малої академії наук України Станіслав Довгий охарактеризував Міжнародний день інтелектуальної власності як подію, яка визначає погляд держави в майбутнє. За його словами, виклик, який цього року сформувався Всесвітня організація інтелектуальної власності у вигляді гасла «Творчість – наступне покоління», є надзвичайно актуальним для нашої держави.

У НМАПО імені П.Л.Шупика на сучасному етапі працює 97 молодих вчених, вік яких молодше або дорівнює 35 років на 12.07.2013 рік. Кількість молодих вчених академії по факультетах, інститутах за станом на 12.07.2013. представлений у таблиці 1. Згідно штатного розпису 10 молодих вчених обіймають посаду доцента, 71 – асистента, 3 – старші наукові співробітники, - 1 – науковий співробітник, 3- - молодші наукові співробітники та 9 – старші викладачі. Слід зазначити, що з 97 молодих вчених, які працюють в академії, 62 (64% від загальної кількості) співробітники мають вчену ступінь кандидата наук, а 10 молодих вчених – звання доцента.

Аналіз кількісного складу молодих вчених по інститутах і факультетах показав, що найбільша кількість молодих вчених від загальної кількості, працює в Інституті стоматології – 19 (19,6%), дещо менша кількість молодих вчених, по 14 (14,4%) – в Інституті сімейної медицини та на хірургічному факультеті, ненабагато менша кількість на терапевтичному факультеті – 13 (13,4%), факультеті підвищення кваліфікації викладачів – 12 (12,4%). Найменше молодих вчених (майже на половину) є в Інституті репродуктології – 7 (7,2%), на педіатричному – 6 (6,3%) та на медико-профілактичному факультеті – 7 (7,2%).

Таблиця 1

Кількість молодих вчених академії, яким менше або дорівнює 35 р. по факультетах та інститутах на 12.07.2013 р.

№	Факультет, інститут	п	Посада					Вчена ступінь, вчене звання	
			доц.	ас.	ст. викл.	с.н.с.	н.с.		м.н.с.
1	І-тут сім. мед.	14	2	12					7
2	І-тут стоматології	19	3	14	2				10
3	І-тут репродуктол.	7	3	3				1	6
4	Хір. фак-т	14		14					8
5	Тер. фак-т	13	2	11					11
6	Педіатр. фак-т.	6		6					4
7	Мед.-проф. фак-т	7		5	1	1			4
8	Фак-т підвищ. квал.	12		9	3				8
9	ЦНДЛ	4				2	1	1	4
10	НДЦ	1						1	1
	<b>Всього</b>	<b>97</b>	<b>10</b>	<b>74</b>	<b>6</b>	<b>3</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	<b>62</b>

Порівняння кількості молодих вчених, що працювали в академії впродовж трьох років (2011-2013 рр.) дозволило зробити певні висновки: з кожним роком кількість працюючих молодих фахівців зменшувалась (табл. 1-3, рис.) як в інститутах, так і на факультетах, особливо наглядно це проявилось у 2013 році.

У своїй промові Президент НАМН А.М. Сердюк засвідчив, що за останні десятиліття, чисельність науковців в країні зменшилась майже в тричі. Він привів такі цифри: на 1000 чол. активного населення в Україні припадає лише 6 науковців, в той же час як у Японії – 11, в США – 97, у Південній Кореї – 9,5, Франції – 9,3. Ці

дані, як зауважив академік А.М. Сердюк, заставляють замислитися і застосувати кардинальні зміни в науковій роботі.

Таблиця 2

Кількість молодих вчених академії по факультетах та інститутах на 13.07.2012 р.

№	Факультет, інститут	п	Посада					Вчена ступінь, вчене звання	
			доц.	ас.	ст. викл.	с.н.с.	н.с.		м.н.с.
1	I-тут сім. мед.	15	2	12			1		5
2	I-тут стоматології	24	2	19	1			1	13
3	I-тут репродуктол.	10	2	7				1	6
4	Хір. фак-т	13		12		1			6
5	Тер. фак-т	16	5	10	1	1			12
6	Педіатр. фак-т.	10	1	9					4
7	Мед.-проф. фак-т	8	1	7					4
8	Фак-т підвищ. квал.	15		13	1	1			6
9	ЦНДЛ	2				1		1	1
	<b>Всього</b>	<b>113</b>	<b>13</b>	<b>89</b>	<b>3</b>	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>3</b>	<b>57</b>

Таблиця 3

Кількість молодих вчених академії по факультетах та інститутах на 07.07.2011 р.

№	Факультет, інститут	п	Посада					Вчена ступінь, вчене звання	
			доц.	ас.	ст. викл.	с.н.с.	н.с.		м.н.с.
1	I-тут сім. мед.	14	1	13					4
2	I-тут стоматології	21	1	20					11
3	I-тут репродуктол.	13		9				4	7
4	Хір. фак-т	15		14			1		10
5	Тер. фак-т	17	1	16					13
6	Педіатр. фак-т.	8		7				1	3
7	Мед.-проф. фак-т	8		6	2				5
8	Фак-т підвищ. квал.	20		15	1	1	2	1	8
9	ЦНДЛ	1				1			1
10	НДЦ	1		1					
	<b>Всього</b>	<b>118</b>	<b>3</b>	<b>101</b>	<b>3</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>6</b>	<b>62</b>

Повноважним представником колективу молодих дослідників академії є Рада молодих вчених. З 2008 року її очолює доцент кафедри неврології та рефлексотерапії Сулік Роман Володимирович. У своїй діяльності Рада молодих вчених (РМВ) діє згідно з чинним законодавством, Статутом та Положенням про Раду молодих вчених при НМАПО імені П.Л.Шупика (наказ ректора академії від 01.06.2008 р.).

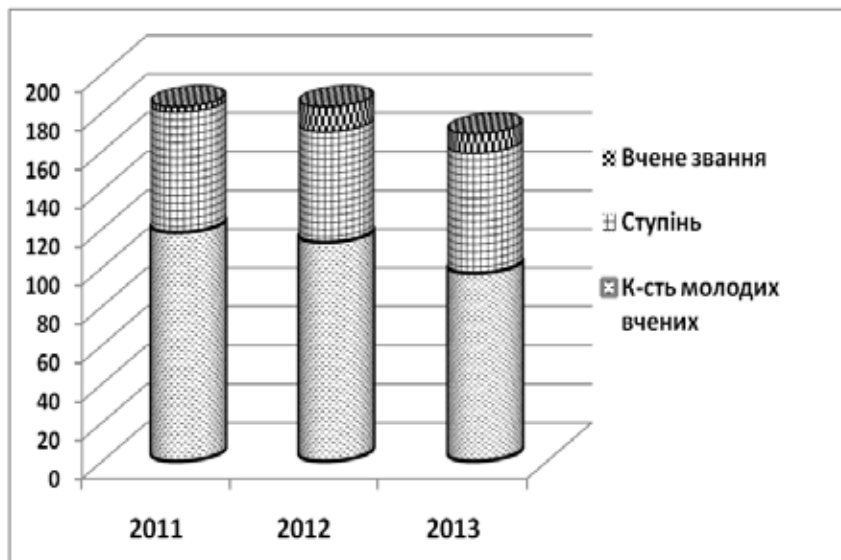


Рис. 1. Динаміка зміни кількості працюючих молодих вчених академії впродовж трьох років (2011-2013 р.р.)

#### Завдання Ради:

1. Створити базу даних про молодих науковців, у якій подати відомості про біографію, освіту, наукові інтереси, професійні здобутки;
2. Інформувати про всеукраїнські, міжнародні, науково-практичні конференції, семінари, круглі столи, а також про різноманітні стипендії, гранти, проекти, тренінги для того, щоб залучити молодь для участі в них;
3. Сприяння формуванню умов для розкриття наукового та творчого потенціалу лікарів-інтернів, клінічних ординаторів, аспірантів, молодих вчених.

#### Функції Ради молодих вчених:

√ надає пропозиції керівництву академії щодо координації науково-дослідної роботи магістрів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних та наукових кадрів, інтеграції освітніх і наукових процесів, підвищення якості наукових досліджень, обговорення шляхів реформування підготовки молодих спеціалістів і науково-педагогічних кадрів;

√ розглядає найважливіші питання, окреслені напрямками діяльності ради молодих вчених при НМАПО імені П.Л.Шупика.

На засіданнях Ради молодих вчених обговорювались питання стосовно наукової роботи: виконання дисертаційних робіт, підготовка науково-педагогічних кадрів, публікація роботи молодих вчених в збірниках НМАПО імені П.Л.Шупика. З 2009-2011 р.р. ці роботи в збірнику були окремим розділом «Наукові праці молодих вчених». З 2012 р. і подальші роки прийнято розміщувати ці праці по розділах, так як автори наукових статей, в основному, є аспіранти, докторанти та здобувачі, які

сумлінно готують дисертаційні роботи з тих чи інших спеціальностей. Тому їх варто розміщувати за спеціальностями як і затверджено ВАКом.

За 2012-2013 р.р. РМВ провела певну роботу. Щорічно молоді вчені зустрічаються з адміністрацією академії. Отримують відповіді на різні питання, які виникають в процесі їх науково-педагогічної діяльності. З 1997 року розпочата робота по організації і проведенню науково-практичних конференцій молодих вчених. Регулярно і змістовно відбувались конференції з 2008 року (проведено 8 конференцій). На конференціях молоді вчені доповідають на різних мовах. Так, у 2013 році в квітні Радою молодих вчених організовано і проведено науково-практичну конференцію на тему: «Наукова та інноваційна діяльність молодих вчених: сьогоднішня та перспективи». В роботі конференції, як правило, приймають участь не лише молоді вчені України, а і зарубіжні молоді дослідники (рис. 2). Гарна традиція склалась в академії після проведення таких конференцій, комісія в складі провідних вчених академії і представників Ради молодих вчених обговорюють результати проведення конференції і колегіально визначають кращі доповіді. У 2013 році за кращі доповіді отримали дипломи і сертифікати такі зарубіжні молоді учені: Джанелідзе Д.Т., Гогія Далі, Гогія Чікава, Керашвілі С.Г., Накашидзе Н.М., Маріам Гугушвілі. Грошові премії від адміністрації - Соловйов С.О., Римар М.В., Ватліцов Д.В., Рибицька М.О. У 2012 році з допомогою ради молодих вчених відбулась конференція присвячена проблемі ВІЛ-інфекції та СНІДу (Київ – 19.10.2012).



Рис. 2. Конференція на тему «Наукова та інноваційна діяльність молодих вчених: сьогоднішня та перспективи»

В рамках роботи РМВ МОЗ України був проведений семінар, присвячений ВІЛ-інфекції та СНІД за участю молодих вчених кількох провідних медичних вузів України. Організатором виступив виконуючий обов'язків голови РМВ МОЗ України

Сулік Р.В. Семінари були проведені 19.10.2012 р. в НМАПО імені п.Л.Шупика, м. Київ; 27.09.12р. в Харківському медичному університеті; 20.09.12 р. в Івано-Франківському медичному університеті.



Рис. 3. Конференція присвячена проблемі ВІЛ-інфекції та СНІД, Київ – 19.10.2012

Рада молодих вчених співпрацює з Радою молодих вчених при Державному агентстві з питань науки, інновацій та інформатизації України, з ВМГО «Всеукраїнська спілка молодих вчених та новаторів» (рис. 4).



Рис. 4. Рада молодих вчених при Державному агентстві з питань науки, інновацій та інформатизації України, 2012 рік



Рис. 5. Всеукраїнська спілка молодих вчених та новаторів



Рис. 6. Співпраця з іншими радами молодих вчених

РМВ НМАПО імені П.Л.Шупика активно співпрацює з громадськими організаціями м. Києва. 25.10.2012 року вона приймала участь у семінарі «Державно-приватне партнерство» під егідою української федерації громадських організацій сприяння охороні здоров'я громадського суспільства. РМВ НМАПО імені П.Л.Шупика бере участь у заходах, що проводяться ВМГО «Українська федерація молодих медиків», а також приймала участь в благодійних акціях. Так, 13.05.2012 року молоді вчені відділення дитячої онкогематології організували благодійну акцію з влаштуванням театралізованого ігрового дійства, подарунками для дітей (рис. 7).





Рис. 7. Благочинна акція у відділенні дитячої онкогематології (А)



Рис. 7. Благочинна акція у відділенні дитячої онкогематології (Б)

Молоді вчені проводили спортивно-масову роботу, присвячену «Дню науки» у вигляді футбольних змагань та шахматних турнірів.



Рис. 8. Культурно-масові заходи

#### ВИСНОВКИ

- На майбутнє Рада молодих вчених активізує роботу на виявлення здібностей перспективних молодих дослідників, стимулювання їх професійного рівня.

- В найближчий час має бути створений сайт, на якому постійно інформуватимуть молодих вчених про всеукраїнські та міжнародні науково-практичні конференції, семінари, гранти, проекти, тренінги, для того, щоб залучати молодь до участі в них. Інтернет-ресурс сприятиме обміну професійною інформацією, повідомленнями про нові здобутки молодих вчених не лише України, а й зарубіжжя.

- Адміністрація Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика докладе всіх зусиль до постійної підтримки молодих учених в плані створення відповідних умов праці, намагатиметься застосовувати і стимулюючі фактори, які збільшать не лише кількість наукових досліджень молодих вчених, а і підвищать їх якість, що може бути в подальшому запорукою ефективного розвитку наукової діяльності в академії.

#### Література

1. Конференція молодих вчених, присвячено 30-річчю НАМН України. Київ, 5 березня 2013 р.

2. Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» (2998-12).

3. Положення про Раду молодих вчених при НМАПО імені П.Л.Шупика (наказ Ректора академії від 01.06.2008 р.).

Ю.В. Вороненко, И.С. Зозуля, А.Л. Косаковский,  
Р.В. Сулик, А.В. Клименко, Р.И. Гош, О.Е. Смаглюк

## Научно-педагогическая деятельность молодых ученых академии

Национальная медицинская академия последипломного образования  
имени П.Л. Шупика

Цель. Описать нормативно-правовые документы, которые регламентируют работу молодых ученых, сделать анализ количества молодых ученых академии на протяжении трех лет и осветить работу Совета молодых ученых академии.

Результаты. Описаны мероприятия Правительства Украины относительно поддержки молодых ученых. Проведен анализ количественного состава молодых ученых по Институтам и факультетам академии. Результаты исследований разрешили выявить определенные закономерности. Изучена динамика изменений количества молодых ученых на протяжении трех последних лет. Детально изучена и освещена работа Совета молодых ученых академии.

Ключевые слова: молодые ученые, нормативно-правовые документы, институты, факультеты, НМАПО, количество/динамика.

Yu. V. Voronenko, I.S. Zozulya, A.L. Kosakovsky,  
R.V. Sulik, O. V. Klimenko, R.I. Gosh, O. Ye. Smahlyuk

## The research and educational activities of young scientists in the academy

National Medical Academy of Postgraduate Education

Aim. To describe the normative legal documents that regulate the work of young researchers, to analyze the number of young scientists of the Academy for three years and to highlight the work of young scientists of the Academy.

Results. We describe the activities of the Government of Ukraine to support young scientists. The analysis of the quantity of young scientists in institutes and departments of the Academy was performed. The findings of the research enabled to define some regularities. Number of young scientists changing during the last three years was analyzed. The activity of the Academy's Council of young scientists was studied in details and highlighted in this work.

Key words: young scientists, normative legal documents, institutes, faculties, NMAPE, number / dynamics.